

his omnibus non obstantibus, Christum rogaturus, modeste et humiliter dicit : *Memento mei*, quasi diceret juxta expositionem Victoris Antiocheni¹ : « Clementer succurre ; » summa enim cum fide, humilitate et modestia, in extrema sua miseria postulavit subsidium ; non tamen ausus fuit petendo ultius progreedi, sed modeste dixit : *Memento mei*, etc. Drogo Hostiensis in laudem hujus boni latronis exclamat² : « O cor contritum et humiliatum ! » quid minus, vel humilius potuit rogare, quam ut « sui memor esset ? » S. Vincentius Ferrerius humillimum hujus supplicationis sensum in haec verba exprimit : « Habuit fidem de Christo et contrito- « nem de peccatis in corde et dixit cum lachrymis « Christo : *Memento mei, Domine, dum veneris*, etc. « quasi dicat : Non dico, quod modo parcas mihi, « quia non sum dignus, sed postquam in purga- « torio fuero, tunc memento mei. » Lucas Brugensis similiter hujus oratoris (ab illo Magistro edocti, qui apud Isaiam dicit⁴ : *Ad quem respiciam nisi ad pauperculum et contritum spiritu?*) internum sensum exponit, dicens⁵ : Non audet dicere : fac me « participem Regni tui, conscius sibi scelerum, « vilitatisque suæ; sed qua est modestia, suffi- « cit ipsi, si vel minimum aliquid boni a morte « impetrat. Non dicit ut alter dixerat : Salvum fac « temetipsum et nos, ab hac cruce quam patimur ; « ut enim credebat, possibile quidem facileque esse « Jesu, semetipsum sociosque a cruce liberare, si « vellet, sed divina esse dispensationis, quod in « cruce moreretur : ita non desiderabat ipse a cruce « liberari, quam pro sceleribus suis libenter tolera- « rabat, ut satisfaceret divinæ justitiae ; nec in eo « constituebat salutem suam, ut ab illa liberaretur « sed in eo potius, si Jesus memor ipsius a morte « foret, ipsique benefaceret. » Eamdem quoque hujus boni latronis supplicationem omni ex parte examinavit Taulerus, multosque in illa observat virtutum actus, dum ita scribit⁶ : « Multam in hac « prece justitiam, humilitatem, resignationem præ- « se tulit, cum pro parva sui memoria duntaxat « petiti, indignum se agnoscens, qui grande quid- « piam peteret. » Et vero homo animalis nihil charius habet propria vita (dico *animalis*, quia⁶ *animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei*) quid enim pro illius conservatione et prolongatione non tentat, aut molitur? Experientia docet, paucos, etiam illorum, qui perfectioni acquirendæ dant operam, cum S. Paulo⁷ desiderium habere dissolvi et esse cum Christo; hic autem bonus latro, tametsi sciret, quod Salvator unico duntaxat voluntatis actu illum ab hoc mortali supplicio eximere posset, hoc tamen ab illo impetrare minime satagit, sed illatum sibi supplicium libenter sustinuit, in sceleratae vitæ

¹ VICT. ANT., in Marc. — ² DROG., de Sacram. Dom. Pass. — LUC. BRUG., in Luc. — ⁴ ISA., LVI, 2. — ⁵ TAUL., c. 43 de Pass. — ⁶ I COR., II, 14. — ⁷ PHIL., I, 23.

expiationem : oculos mentis suæ cœlitus illustratæ in solam defixos habens æternitatem, petiit : *Memento mei Domine, dum veneris in regnum tuum*. Unde idem Taulerus ibidem subdit⁴ : « Neque corporis salutem precatus est, quandoquidem ultra voluit mortem oppetere pro peccatis suis, eratque ei optatus mori cum Christo, quam diutius vivere ; nec oravit etiam a poenis inferni, vel Purgatori servari a Domino, nec cœlorum Regnum petiit, sed penitus se in divinam res gnavit voluntatem. »

2. — S. Bernardinus in honorem hujus latronis multas habet considerationes ; et quidem inter ceteras ait² : « Vide, quanta spe firma ad æterna erigitur, qui ab illo, qui ab omni mundo ejicitur, sperat regnum cœleste. Pondera in quanta excessiva charitate loquuntur, qui sola dilecti Jesu memoria contentus est. Considera, quali fortitudine robatur, qui sic subito super omnia scelera sua superfertur : quali temperantia contentatur, qui in sola Salvatoris voluntate præmii mensuram relinquunt. » Enimvero altissimum ; ad quod homo pertingere potest, perfectionis culmen, in voluntatis humanæ cum divina conformitate consistit ; unde ipsemet Deus de Propheta Regio declarat, inquiens³ : *Inveni hominem secundum cor meum*. At vero per quid bonus David cor Dei sibi acquisivit ? Per hoc nimirum quod subditur : *Quia faciet omnes voluntates meas*; et ideo identidem repetere solebat : *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum*. Hanc autem resignationem et conformitatem sacri interpretes concorditer in hac admirantur supplicatione : *Memento mei, etc.*; dicere enim volebat : Fac de me quidquid tibi placet, nihil aliud a te postulo, præterquam id : *Memento mei*. « O magna fides ! o magna spes ! » exclamat Drogo Hostiensis⁴ : « O magna charitas ! orat pro futuris, non pro praesentibus ; non vult de cruce deponi, sed in regno Christi reponi : quid enim est aliud dicere, quam cupio dissolvi et esse cum Christo ? Nescio quid Paulus magis isto latrone cupierit : *memento mei*. « O cor contritum et humiliatum ! Quid minns, vel humilius potuit rogare, quam ut sui memor esset ? *memento mei* : cujus ? mei inquam, tam indigni, tam peccatoris : *iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper* : confundor oculos meos ad cœlum levare ; *tibi soli peccavi* : tu solus potes a peccato meo me munire : *malum coram te feci*. » Salmeron bonum hunc latronem coram Redemptore ad instar filii prodigi se presentasse dicit⁵ : degener enim filius cum profundissima sui humiliatione dicebat intra se⁶ : *Surgam ; et ibo ad Patrem meum et dicam illi* : *Pater peccavi in cœlum et coram te : jam non sum*

¹ TAUL., ib. — ² S. BERN. SAN., t. I, s. 85, a. 1, c. 2. — ³ ACT. AP., XIII, 22. — ⁴ DROG., de Sacram. Dom. Pass. — ⁵ SALM., t. X, tr. 40. — ⁶ LUC., XV, 17.

dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis. Eodem quoque modo bonus hic latro in memoriam sibi innumeratos, quos in vita sua commiserat, revocavit excessus, et quamvis Christum, Dominum esse sciret paradisi (et dicebat ad Jesum : Domine) tametsi ipsi perspicua esset Christi benignitas, qua peccatores recipiebat (*hic peccatores recipit, non veni vocare justos, sed peccatores*) attamen humili, modestus et semetipsum contempnens, multis passibus a Christo velut indignum retrocessit et solum dixit : *Memento mei, etc.*, quasi diceret, inquit Salmeron¹ : « Non actionum mearum, quæ omnes contaminatae sunt ; sed sicut Pater excipit « filium prodigum, a regione longinquæ redeuntem « lacerum et pannosum : ita tu me excipe. »

3. — Filii Zebedæi, non obstante, quod multo tempore illam frequentassent scholam, in qua cœlestis Magister hanc præ ceteris sollicite prælegebat lectionem² : *Discite a me, quia mitis sum et humili-corde* ; attamen in medium prodeentes, primos in Christi Regno thronos, matre ipsorum mediante, a Christo deposcere non dubitarunt. At vero quodnam, vel quale a Christo retulerunt responsum³ ? *Nescitis quid petatis*. Bonus autem hic latro, qui in toto vitæ sua decursu suum scholæ Christi nunquam intulerat pedem, attamen dignus factus fuit, pedem suum figere primitus supra montem Golgotha, quando incarnata Sapientia e cathedra quadam de qua S. Augustinus ait⁴ : « Lignum ubi erant fixa membra morientis, etiam cathedra fuit Magistri docentis. » Lectionem prælegebat et inculcabant de virtute humilitatis, siquidem⁵ *humiliavit semetipsum Dominus Jesus Christus, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis* ; et quidem in brevi temporis spatio ad eam usque eruditio nomen pervenit, ut sicut supra diximus, *dictator Evangelii effectus sit*. Præterea humilitatem didicit, prout ex modestissima hac, quam Christo presentavit, supplicatione clare deducitur, in qua non primas postulavit sedes, non locum in regno ejus, sed solum dixit : *Memento mei*. Joseph tametsi in divinam voluntatem resignatus esset, siquidem in carcere constitutus, a pincerna Pharaonis petiit dicens⁶ : *Memento mei, dum bene tibi fuerit* : verumtamen huic petitioni hanc insuper adjunxit appendicem : *Ut suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere, quia furtim sublatus sum de terra Hebræorum et hic innocens in lacum missus sum*. Bonus autem hic latro non se jactavit innocentem, tametsi in virtute contritionis sua revera talis esset ; quin potius aperte confessus fuit : *Nos quidem juste, nam digna factis recipimus* : non petiit liberari ab illo patibuli supplicio, prout collega ipsius faciebat ; sed solum dixit : *Memento mei dum veneris in regnum tuum*.

¹ SALMER., ib. — ² MATT., XI, 29. — ³ ID., XX, 21. — ⁴ S. AUG., tr. 119 in Joan. — ⁵ PHIL., II, 8. — ⁶ GENES., XL, 14.

Fili Zebedæi in pœnam ambitionis suæ turpem passi fuere repulsam a Domino, dicente : *Nescitis quid petatis, non est meum dare vobis* : at vero bonus hic latro sibi dici audivit : *Hodie mecum eris in paradiso*. Certum quidem est, quod ex quo Spiritus Sanctus boni hujus latronis mentem illustrasset ad cognoscendum Christum, tanquam verum gloriæ Regem, simul etiam infinitam ejus in peccatoribus recipiens agnoverit misericordiam, nec non iisdem remunerandis liberalitatem ; et tamen solum peccata sua considerans, petiit : *Memento mei, etc.* Sciebat quidem esse Purgatorium, et quod *spes quæ differtur, affligit animam*¹ ; attamen a beati illius regni consecutione se procul positum esse censuit, tum ut peccata sua tanto magis expiatum, tum etiam ex motivo humilitatis. At vero quia res ei cum illo erat, qui promiserat : *Qui se humiliat exultabit* ; hinc ab illo sibi dici audivit : *Amen dico tibi : Hodie mecum eris in paradiso*.

4. — *Memento mei, dum veneris in Regnum tuum*. Admiranda profecto est hæc boni latronis notitia, qua Christum regni cœlorum Dominum esse credit. Qua de re Salmeron ita scribit² : « Declaravit « se agnosceré id, quod coram Pilato Dominus « dixit : *Regnum meum non est de hoc mundo, sed cœleste*. » S. Bernardus ait³ : « Omnes amici, et proximi et noti, fratres quoque, imo et ipsi discipuli, unanimis et electi de mundo a Domino Jesu Christo, in tantarum pressurarum molestia, in tanta confusione et tantis opprobriis, percusso pastore, velut erraticæ oves sunt dispersi. Fugerat quoque ille Discipulus, quem diligebat Jesus, ille ardens a longe sequebatur, signorum immemores divinorum, qua Salvatorem toties viderant operari, rari, imo et ipsi in nomine ipsius fuerant operati. Et nunc latro inter tot improperia et miseras, imo et inter tot tormenta crucis et mortis, prius non cognitum confitetur et ab eo fiducialiter petit auxilium, qui auxilio videbatur indigere. » Bonus enim hic latro Christum condemnatum et ab omnibus, etiam a Patre suo æterno derelictum, gloriæ Regem esse pronunciavit, cum dixit : *Dum veneris in Regnum tuum*. Lucas Brugensis hæc verba ita exponit⁴ : « In Regnum tuum, quod futurum credo : in Regnum cœlorum, quod prædicasti, quod Dei promissione tuum est ; tu enim vere es Christus rex, quod rident impii isti ; » et paulo post subdit : « Quibus vel notis, vel insignibus ornatum videbat Christum, ut mentem ad ejus Regnum attolleret ? Huc usque Apostoli ipsi haec tenus non profecerant, qui et hoc ipsum, quod profecerant, pene deseruerant, quando in latrone fides ista repente invaluit. »

5. — Apud Ecclesiasticum dicitur⁵ : *Quis credit ei, qui non habet nidum et deflectens ubicunque obsecrat* ; — ⁶ S. BERN., c. 9 de Pass. — ⁷ LUC. BRUG., ib. — ⁸ ELCLI., XXXVI, 28.

raverit, quasi succinctus latro exsiliens de civitate in civitatem? Quibus verbis Christus forsitan ad illum allusit Scripturæ textum et in quo de semetipso ait¹: *Vulpes foveas habent et volucres cœli nidos; Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet*: id quod ad litteram eo tempore adimplebatur, quo Christus in cruce suspensus hærebat; tunc autem latro non solum in ipsum credidit, tanquam in Dei Filium, verum etiam tanquam in Paradisi patrum et Dominum: nam ut Cajetanus ait²: « Non solum in præsenti Deum fatetur, sed Regem euntem ad accipiendum Regnum proprium et credit et profitetur. Mirabilis valde adest, tam fides interior, quam professio exterior, tunc temporis, quando ab Apostolis et Discipulis tanto tempore eruditis, derelictus est. » S. Augustinus quoque hanc temporis, in quo latro Christum regni cœlorum Dominum confessus est, circumstantiam considerat, dicens³: « Sic credidit, ut, quem videat crucifixum, confiteretur non solum resurrectorum, sed etiam regnaturum. »

6. — Investigari quoque hoc loco potest, quoniam mysterio hic latro Christum Regem potius, quam Filium Dei appellaverit; magisque fecerit mentionem regni, quam cœli, vel paradisi? Ad quod responderi potest, quod cum in schola Christi novitus esset Discipulus, primo, qui ei occurrit, titulo adhæserit: ac proinde quia in titulo crucis Regis nomen descriptum vidit, ideo hoc nomine potius, quam Filii Dei usus fuit. Ita enim Didacus Stella scribit⁴: « Cum titulus, jussu Pilati cruci impositus, magni Principis signum præferret, non abs re erat, ut sicut Rex maxima beneficia servo conferret. » Porro inter Hebræos vulgaris erat opinio, quod scilicet promissus illorum Messias temporaliter regnaturus esset; in quo errore pariter Apostoli hærebant, prout colligitur ex interrogatione, quam Christo, dum in procineto redeundi ad celum positus esset, proposuerunt; dicebant enim⁵: *Domine quando restitues Regnum Israel?* Christus autem coram Pilato expresse dixit: *Regnum meum non est de hoc mundo*; et ideo hic latro multo melius, quam Apostoli, in hac materia illuminatus, ipsum non in hac, sed in altera vita regnaturum esse existimavit: et ideo quando dixit: *Cum veneris in Regnum tuum, dicere voluit*: « In regnum tuum cœlestis, » ut exponit Dionysius Carthusianus⁶, « jam enim credit latro, Jesum esse Regem Messiam in lege promissum, cuius est Regnum cœlorum; » credibile enim est, ipsum aliquando audivisse istam Psalmistæ prophetiam: *Dicite in gentibus, quia Dominus regnavit a ligno.* D. Chrysostomus bonum hunc latronem his verbis interrogat: « Dic mihi: regnum commenoras? quid

« enim Regni vides? clavi et crux est quod inspicis sed ipsa crux, inquit, Regnum est. Imperatorum est pro omnibus mori et Regis optimi, pro communi utilitate nunquam recusare supplicium. » S. Maximus sequentem tradit docirinam: « Magis crederet, utile sibi esse de æterno judicio petere, quam de temporali supplicio postulare. Reminiscentis enim scelerum suorum et penititudinem gerens, plus incipit dolere quod sperat, quam sentire quod patitur; potuit enim, nisi de futuris amplius cogitasset, qui in Christum semel credit, de præsenti magis supplicio deprecari. » At ille oculum in vitam futuram defixum habens, Christum supremum agnoscit esse Judicem; nec immerito, quia certum est, quod propter merita passionis judiciarium sibi meruerit potestatem: unde S. Thomas⁷: « Christus in hoc, quod injuste judicatus est, seipsum humiliavit; oblatus est enim, quia voluit et meritum humiliatis est judicaria exaltatio, qua ei omnia subduntur, ut dicitur Philip., II. » Bonus igitur hic latro probe intellexit, quod S. Augustinus his verbis scribit⁸: « Ipsa crux, si attendas, tribunal fuit; in medio enim Judice constituto, unus latro, qui credit, liberatur; alter, qui insultavit, damnatus est. Jam significabat, quid facturus esset de vivis et mortuis, alios positurus ad dexteram et alios ad sinistram. »

DISCURSUS V.

VERBA ILLA CHRISTI: *Hodie mecum eris in paradiſo, multifariam ponderantur; simulque rationes tanguntur, ob quas christus, paradiſum ingrediens, latronem quedam in sua voluerit habere societate.*

IDEA SERMONIS. — 1. Christus ad omnia tormenta et convicia silens ad orationem boni latronis benigne respondebat. — 2. Referuntur mysteria quibus turget verbum Hodie. — 3. Christus nullatenus distulit satiſfacere petitioni boni latronis. — 4. Accurate ex pentitur illud: *Mecum eris.* — 5. Christus in conversione hujus latronis ostendit sapientiam et omnipotentiam suam. Honorificum fuit paradiſo, eo introduci latronem et consolatorium nobis. — 6. Quare Evangelista nihil insinuat de boni latronis natalibus, patria nec statu vitae. — 7. Christus cum bono latrone simul in paradiſum introduxit totum mundum. In hac latronis in paradiſum introducione ostendit se mortis et diaboli est victorem.

Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiſo. I.uc., xxiii, 43.

1. — Tametsi Salvator noster, etiam coram Præside Pilato, rigorosum semper observarit silentium,

¹ S. THOM., 3 p., q. 99. — ² S. AUG., tr. 3 in Joan.

neque a calumniis, ob quas ad crucifixionem condemnatus fuit, se purgare voluerit, ita ut miraretur *Præses vehementer*¹; similiter tametsi innumera improperia, quibus in monte Calvario impetus fuit, surdis exceperit auribus: nihilominus petitum boni latronis, benignam ei exhibens a rem, favorabili rescripto signavit, dicendo: *Hodie mecum eris in paradiſo.* Quod admirans Lucas Brugensis ait: « Qui ad convicia surdum se præbebat, ac mutum, orationi postulationique creditis in cunctanter respondit et memor officii sui, ut *Sacerdos pœnitentem absolvit et consolatur.* » E contra vero reprobo latroni, qui ei dixerat: *Salvum fuē temelipsum et nos;* nequidquam respondit: sciebat enim, quod tanquam homo desperatus et plane obstinatus loqueretur; unde cum Psalmista dicebat²: *Nec memor ero nominum eorum per labia mea;* licet spem collegam ipsius lucrandi, ejusque ad suam misericordiam refugium considerans, illum sine mora exceperit, eique plusquam postularat concesserit. Salmeron hoc Christi responsum considerans, inquit³: « Hoc verbo saluberrimo ac suavissimo, prospicit Jesus peccatoribus pœnitentibus, acceptando eorum dolores ad gratiam. Priori verbo consuluerat peccatoribus, qui nondum faciunt pœnitentiam, sicut tertio verbo providet justis, quos donat in filios Matri sue. » Moxque ad id quod paulo ante diximus, se reflectens, subdit: « Observa Jesum, qui hactenus ad puncturas clavorum et ad aculeos sentium et ad injuriosa et amarulenta Principum et Sacerdotum convicia mutus erat ac surdus, nunc ad verba latronis ex fide prolata auditum præstare coepit, et affectu oviculae sue vocem agnoscit bonus pastor et ideo respondit: nam nulli eum clavi, nulla verba tam tetigerunt, quam vox fidei. »

2. — *Hodie mecum eris.* Verbum *hodie* ex pluribus capitibus variis turget mysteriis; siquidem cum hic latro tot annis adeo sceleratam duxerit vitam, videbatur per aliquod spatium in hac vita, vel in patibulo relinquendus esse, ut sua purgaret peccata; prout Lucas Brugensis his verbis notat⁴: « Plerumque Dens affligi sinit hoc in sæculo eos, quos diligit, efficiens, ut omnia eis cooperentur in bonum salutemque æternam. » S. Bernardinus verbum *hodie* ita exponit, ut sensus sit⁵: « Sine diutina mora, ut magis florida gratia elucescat. » Porro cœlum empyreum, quod postquam ab hoc Verbo incarnato pro nobis fabricatum fuisse (verbo Domini celi firmati sunt⁶): *paratum vobis Regnum a constitutione mundi*⁶, per quinque mille et amplius annos reclusum permanesarat, nunc ad verba latronis hujus sine mora aperitur. Quando autem idem Dei Filius in triumphali Ascensionis sue die cœlum

¹ MATT., XXVII, 14. — ² Ps. XV, 4. — ³ SALMER., t. X, tr. 40. — ⁴ LUC. BRUG., ib. — ⁵ Ps. XXXII, 6. — ⁶ MAT., XXV, 34.

¹ Ps. XXIII, 7. — ² S. AMBROS., in Ps. XXXVII. — ³ S. AUG., s. 144 de temp. — ⁴ S. MAXIM., h. 2 de latr. — ⁵ S. BERN., s. 5 in Fest. omn. SS.

« tenebræ, Israel vero videns Deum; atque ideo
« ubicunque Israel erat, lux erat. Non sic noster
« Jesus crucifixi secum latronis potuit oblivisci;
« factum est utique quod promissum est; ipsa die,
« qua compassus est, conregnavit. » Eusebius Emis-
sensus in homilia quadam ita scribit¹: « Videamus,
« quid inter ipsa respondeat dives et larga Dei
« bonitas, que sicut excedit vota, ita gratiam ad-
« jungit ad merita: Hodie, inquit, tanquam si
« diceret: Quid me, o fidelis meus comes et unicus
« tanti testis triumphi, quid me tantopere exoran-
« dum putas, ut in diem judicii mei meminerim
« tui? Quid me ad præsentem retributionem para-
« tum longe dissimulas? Quid in futura sæcula
« fidem in te perfectam fatigas? *Hodie mecum eris
in paradiso.* » Quod si quis rescire posset numero-
rum annorum, quibus publicus hic viarum prædo,
quotidie suas in sanguine humano contaminaverat
manus, utique in annis ipsius plura reperturus
esset delicta, quam annos, et tamen *ubi abundavit
delictum, superabundavit et gratia.* Nam patientia et
benignitas Dei ad penitentiam eum adduxerunt; et
ideo sicut de ipso verificatum fuit illud Psalmistæ:
Veloces pedes ejus ad effundendum sanguinem: ita
quoque Salvator noster non minus velox fuit in
remuneranda ejus conversione: nam ut S. Ambro-
sius ait²: « Unius diei spatio non patitur protec-
tari. »

3. — Sapiens hoc nobis tradit consilium³: *Ne
dicas amico tuo: Vade et revertere, eras dabo tibi,
cum statim possis dare.* Porro celestis Magister nos-
ter Apostolos suos præclaro illo amicorum titulo
honoraverat, dicendo⁴: *Jam non dicum vos servos:
vos autem dixi amicos, etc.,* verum hi hoc sibi facto
honore abusi sunt, quia *omnes relicto eo, fugerunt.*
Enim vero veri et boni amici in tempore necessita-
tis dignoscuntur; talem autem bonus hic latro se
esse probavit, quia innocentiam Christi in cruce
pendentis solus defendit, dicendo: *Hic vero nihil
mali gessit;* eumque non solum Regem Israelis et
promissum in lege Messiam, verum etiam Monar-
cham celestis paradisi declaravit: et ideo mirum
non est, quod Christus latronem hunc, tanquam
fidelem amicum suum, agnoverit et dicenti sibi:
Memento mei dum veneris in Regnum tuum; respon-
derit: *Hodie mecum eris in Paradiso.* Nos heu tardi
et pigri sumus in ordine ad Deum et tametsi de
ingenti nostro agatur emolumento, illum saepè per
menses et annos exspectare cogimus, priusquam
divinis ejus inspirationibus respondeamus. Unde S.
Bernardus ait: « Exspectat Dominus, ut misereatur
« vestri: » at vero remunerari nos volens sollicitus
est, et minime differt; unde Salvatorem nostrum in
hæc verba loquentem introducit: « Non differo
« quod promitto, quia *hodie mecum eris: Bonus*

¹ EUS. EMIS., h. de latr. — ² S. AMBR., in Ps. cxviii.
— ³ PROV., III, 28. — ⁴ JOAN., XV, 15.

« enim et dulcis Jesus cito exaudit, cito promittit,
« cito dat. » Lucas Brugensis hanc dictioñem *hodie*
ita interpretatur⁵: « Non aliquando duntaxat,
« quod petis, verum hoc ipso die statim a morte
« tua, cui proximus es. » Regius propheta David
indurata peccatorum corda et in mala peccati con-
suetudine habituata, his verbis invitat⁶: *Hodie si
vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra;* et ideo quando cœlestis ille pastor oviculam amis-
sam, postea vero a se inventam, humerisque suis
impositam, ad cœlestè ovile suum reducere voluit,
bonus hic latro, per oviculam designatus, ei liben-
ter est obsecutus (*oves meæ vocem meam audiunt et
egovit uæternam do eis*⁷) nec in corde suo induratus
permansit, sed penitus liquefactus, conversus est
ad Deum; ac proinde in prämium hujus velocis
obedientiæ felicissimum illud *hodie* audire meruit.
S. Cyrillus Hierosolymitanus ait⁸: « Rex adest,
« qui gratiam confert; longa erat petitio, sed
« celerrima gratia. Amen dico tibi, *hodie mecum eris;*
« quia *hodie* vocem meam audisti et non obturasti
« eor tuum: celeriter contra Adam tuli sententiam
« celeriter tibi gratificor: illi quidem dictum est:
« *Quacumque die comederitis, morte moriemini:* tu
« vero obedisti fidei, *hodie* quoque tibi salus, ille
« propter lignum excidit et tu de ligno introduce-
« ris in Paradisum. » D. Chrysostomus potentia
divinæ gratiæ huic pœnitenti collata auxilia notans,
ita scribit⁹: « Intelligas, Domini benignitatem
« totum negotium peregrisse: quid enim latro
« dixit? quid fecit? num jejunavit? num flevit?
« num se affixit? num longo tempore pœnitén-
« tiā exhibuit? nequaquam; sed in ipsa cruce
« post sententiam salutem obtinuit. Vide celerita-
« tem a cruce in cœlum, a supplicio in salutem. »

4. — *Mecum eris.* Valde præclaræ est hæc singu-
laris et excelsa, simul cum Christo in paradisum
ingrediendi prærogativa. Unde Lucas Brugensis
Christum hoc modo introducit loquentem¹⁰: « Non
« solum ero tui memor, verum etiam mecum eris:
« ubi ego *hodie* ero, mihi eris socius, nunquam a
« me separandus: *ubi ego ero, illic et tu minister
meus eris,* juxta id quod alias promisi (Joannis,
xii, 26). » Porro hic latro per totam ætatem suam
homines sceleratos sibi similes sodales habuerat;
ac proinde merebatur, ut in morte consortium
haberet spirituum infernalium: at vero insignis
ejus compunctio et heroici virtutum actus, in quibus
celestibus cooperando auxiliis, in brevissimo tem-
poris spatio se exercuerat, illum fecere dignum,
qui comes fieret Regis gloriæ individuus: « Mira
« benignitas! » inquit S. Bernardus¹¹, « non dicit
« simpliciter: *Eris in paradiso,* vel cum Angelis
« eris, sed *mecum eris.* Satiaberis in eo quem

¹ LUC. BRUG., in Luc. — ² Ps. XIV, 8. — ³ JOANN., X,
27. — ⁴ S. CYRILL. HIER., Catech. 13. — ⁵ D. CHRYSOST.,
t. II, s. 8 in Gen. — ⁶ LUC. BRUG. — ⁷ S. BERN., ib.

« desideras; videbis in Majestate, quem confiteris
« positum in infirmitate. » Salmeron quoque hanc
dictioñem *mecum* ponderans, inquit: « Recte ait
« *mecum,* quia sine Christo non est regnum nec
« beatitudo. » Et vero, ex quo faciem Christi in
monte Calvario viderat sputis deformem, transfixam
spinis, sanguine luridam, pallidam, decolorata-
tam et lividam, sine dubio eadem facies paulo post
visa fuerit longe pulchrior et talis quidem, *in quam*
desiderant Angeli prospicere; speciosus forma proz
filii hominum. *Revelata facie gloriam ipsius specu-
lans,* sine dubio superabundantem receperit vive
fidei suæ remunerationem. S. Bernardinus ait¹²:
« Divina innuitur societas, cum dicit, *mecum:* nam
« qui adhæret Deo, unus spiritus est cum eo. » S.
Anselmus haec verba¹³: *Hodie mecum eris in para-
diso,* obtupescens ait: « Tu clavis confixus es
« cruci: et paradisum promittis; tu in patibulo
« suspensus hæres et dicas: *Hodie mecum eris in
paradiso.* O desiderium animarum! ubi est para-
disus? An paradisus tecum est et ubi tu vis, pa-
« radisus est? Credo, Domine, credo, quod ubi tu
« vis, ubi tu es, ibi paradisus est, et esse tecum, hoc
« est esse in paradiso: quoniam ille venerabilis con-
« fessor et gloriosus martyr tecum fuit, per totum
« illud *hodie* et postea omni tempore. » Dici quo-
que posset, quod dictio illa *hodie, æternitatis* sit
expressiva, juxta illud: *Dominus dixit ad me:
Filius meus es tu, ego *hodie* genui te;* ac proinde
secundum hunc sensum Christus dicere velle videa-
tur, animam illam beatam per totam æternitatem
suam futuram esse sodalem.

5. — *Enim vero excessivum videri poterat
fuisse praemium, si Christus solum dixisset: *Hodie
eris in paradiso,* tametsi verbum *mecum* non adjun-
xisset; et tamen illi dicere libuit *hodie mecum eris in
paradiso.* » Imperatori quidem, » inquit Chrysostomus¹⁴, « vel cuilibet habenti potestatem, injuriosum
« putatur, si personam vilissimam participem sui
« actus accipiat: Christo autem nostro non injuriæ
« fuit sacram ingredienti patriam, facere ingressus
« sui latronem participem; nam secum eum per-
« duxit, non confundens calcantibus latronis pedi-
bus paradisum, sed honorem præstans paradiso:
« honor enim loci est, talem Dominum promereret,
« qui et latrone m dignum reddiderit paradiso. »
Porro Redemptor noster Rex gloriæ in conversione
hujus latronis sapientiæ et omnipotentiæ suæ
ostentationem facere voluit, dum in unico quasi
momento titionem quemdam inferni in Seraphi-
num transmutavit paradisi. Magnus quidam politi-
cus dicere consueverat: Sublata a Principe magnos
deprimendi et infimos exaltandi potestate, excellen-
tior Majestatis suæ splendor pariter sublatus
erit. Unde B. Virgo ait: *fecit potentiam in brachio;**

¹² S. BERN., ib. — ¹³ S. ANSELM., Alloq. cœlest., c. 30.
— ¹⁴ CHRYS., t. III, h. de cruce et latr.

deposit potentes de sede et exaltavit humiles. Et
hoc est, quod Chrysostomus dicere voluit, dum
ait: « Honor loci est, talem Dominum promereret,
« qui et latronem dignum reddiderit paradiso. »
« Quando publicanos et meretrices in Regnum vo-
« cabat, non utique id fecit cum sui dedecore
« Regni, sed potius majori cum honore; ostendit
« enim ejusmodi esse, qui etiam meretrices et
« publicanos tam probatos facere queat, ut videan-
« tur digni ea quæ inibi est, gloria. » Profecto si
primi, quos Christus Rex gloriæ in sua societate
introduxit in paradisum, innocentissimi fuissent,
qualis Abel fuit; vel perfectissimi, quales fuere
Abraham et Joannes Baptista, peccatores de sua
salute utique desperassent; ac proinde ut peccato-
ribus spem ingereret salutis, hunc latronem in
suam elegit societatem.

6. — Evangelistæ de hoc bono latrone nihil
prorsus in particulari referunt, non patriam, non
religionem, quam profitebatur, an scilicet ex illa
Hebræorum, an vero paganorum fuerit; non etiam
natales, nec statum in quo vixit, an scilicet
conjugatus fuerit, vel liber et an filios generarit
et tamen quando de Simone Cyrenæo scribunt, qui
Salvatorem in portando crucis patibulo adjuvit,
hujus distincte referunt nomen, cognomen, pa-
triā, imo et filiorum nomina, nec non et locum,
unde discesserat. Quoniam vero putas hanc speci-
tare differentiam? Responderi potest, quod cum in
casu de bono hoc latrone, de salute agatur æterna
et de paradiso comparando, Spiritus Sanctus, qui
Evangelistarum gubernavit calatum, insinuare
nobis voluerit, quod ad hoc ut salvemur, nihil
conducant nobilitas, divitiae, sexus, nomen, profes-
sio, filiorum multitudine; sed sola ad hoc cooperetur
charitas, amor Dei et vera pœnitentia.

7. — Idem Chrysostomus acute observat, bonum
hunc latronem non solum cum Christo ingressum
fuisse paradisum, tametsi solius in numero singulari
facta fuerit mentio: « Non enim, » inquit S. Doc-
tor, « solum introduxit latronem, sed et mundum
« universum; » adeoque omnibus peccatoribus,
quorum plenus est mundus, spem ingressit salutis.
Rex gloriæ infinitum paradiso conciliare voluit
jubilum et lætitiam, in suo ingressu: *at vero in
quoniam hæc lætitia præcipue consistit?* Num forte
in animabus innocentibus? Nequaquam, sed audite
ipsummet Salvatorem dicentem¹⁵: *Dico vobis, quod
gaudium erit in cœlo super uno peccatore pœnitentia
agente, quam super nonaginta novem justis, qui
non indigent pœnitentia:* præterquam quod insi-
gnem hunc peccatorem secum introducendo in
paradisum, omnes quoque alios ad eamdem anima-
rit fiduciam. S. Augustinus quoque hac de re ita
scribit¹⁶: « Unde maxime potentiam suam declarat

¹⁵ LUC., XX, 7. — ¹⁶ S. AUG., ser. 49 in Append. de div.